

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/21857 GK 29

7/29970

Sayı :30824082-610/13727297
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

06 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**UŞAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALİ KARAÖBA'NIN
TBMM 7/31876 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Türkiye, 2053 yılı itibarıyla karbon nötr olma hedefini açıklamış ve bu doğrultuda ulusal ölçekte pek çok çevre ve iklim değişikliği stratejisi belirlemiştir. Ancak bu hedeflerin sahaya yansımaları ve yerel düzeyde uygulanabilirliği il ve ilçeler bazında hâlen yetersizdir. Bu durum, özellikle Uşak gibi küçük ve orta ölçekli illerde daha net bir şekilde gözlemlenmektedir.

Uşak İli Temiz Hava Eylem Planı (2020-2024), sanayi, ulaşım ve ısınma kaynaklı emisyonları azaltmak için bazı teknik eylemler önerse de, karbon ayak izi hesaplaması, sıfır karbon vizyonu, sera gazı emisyon envanteri gibi temel stratejik adımlar planda yer almamıştır. Oysa karbon ayak izinin bilinmemesi, uygulanacak politikalarda ölçülebilirlikten uzaklaşılması riskini barındırmaktadır.

Bununla birlikte, Uşak'ta farkındalık çalışmaları ve tüm paydaşları sürece katan katılımcı modellerin yeterliliği ile ilgili soru işaretleri bulunmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği hava kalitesi sınır değerlerine erişim için yerel yönetimlerin ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın hem diğer paydaşlarla hem de halkla daha aktif ve şeffaf bir planlama ve uygulama faaliyetleri içerisinde olması gereklidir.

Yeşil alan artış hedefleri konulmasına rağmen, bu alanların artış oranı, kent nüfusuna oranı, korunan alan statüsüne kavuşma durumu gibi detaylar kamuoyuyla şeffaf şekilde paylaşılmamaktadır. Bu da, 2053 Karbon Nötr Türkiye vizyonuna ulaşma noktasında Uşak'taki çalışmaların izlenebilirliği açısından sorunlara yol açmaktadır.

Bu bağlamda,

1-2020-2024 Uşak Temiz Hava Eylem Planı'nda belirlenen eylem ve hedeflerin kaç tanesi tamamlanmıştır? Hedef gerçekleştirme oranı nedir?

2-Uşak'ta bugüne kadar kent düzeyinde karbon ayak izi hesaplaması yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nedir?

3-Uşak ilinin karbon nötr şehir olması için Bakanlığınızın veya bağlı kuruluşların yürüttüğü özel bir stratejik planlama süreci var mıdır?

4-Uşak'ta yer alan elektrik üretimi, ulaşım, ısınma ve sanayi kaynaklı sera gazı salımları ne düzeydedir? Güncel emisyon verileri kamuya açık mıdır?

5-Yeşil alanların artırılması için hangi yıllarda ne kadarlık bir yeşil alan kazandırma çalışması yapılmıştır? Bu alanların kent merkezine oranı nedir? Yutak alanlarla ilgili bilgilendirme faaliyetleri nedir?

6-Uşak İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü tarafından 2020-2024 yılları arasında farkındalık ve iletişim kampanyaları yürütülmüş müdür? Varsa içerikleri nelerdir?

7-Söz konusu eylem planı kapsamında yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum

kuruluşları ve özel sektörle ortak bir çalışma yürütülmüş müdür?

8-Bakanlığınız, 2053 karbon nötr hedefi kapsamında Uşak iline yönelik önümüzdeki 5 yıllık dönemde özel bir yatırım ya da izleme planı hazırlamış mıdır?

9-Uşak'ta kişi başına düşen araç sayısı ve Ankara-İzmir karayolu ele alındığında, ulaşım araçlarından kaynaklı hava kirliliği ölçümleri yapılmakta mıdır? Bu ölçümlerin sonucu nedir?

CEVAP

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında, 81 ilde çalışmalar yapılmaktadır. Sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, illerimizde Taşra Teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmaktadır ve Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı ile takip edilmektedir.

Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız olan İl Müdürlükleri koordinasyonunda her 5 yılda bir hazırlanmakta olup, Uşak İline ait 2020-2024 yıllarını içerecek şekilde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planı yürürlüktedir. Uygulanmasında özellikle yerel yönetimlere önemli görevler düşmekte olup, Üçüncü İzleme Dönemi olan 2025-2029 için revizyon süreci devam etmektedir.

Sera gazları, Bakanlığımızın çevrim içi uygulaması olan "Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemi" üzerinden takip edilmektedir. İlimizde, "Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik" kapsamında yer alan 4 adet tesis mevcuttur. Bu yönetmelik kapsamında üretim sırasında oluşan sera gazlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması işlemlerine tabilerdir. Yönetmelik kapsamındaki tesisler, her yıl 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın 1 Ocak-31 Aralık tarihleri arasında izlenen sera gazı emisyonlarını Bakanlığa rapor etmek zorundadırlar. Sera gazı emisyon raporu Bakanlığımızca onaylanan izleme planı çerçevesinde gerçekleştirilir. Sanayi tesislerinden kaynaklanan sera gazları ile ilgili denetim ve incelemeler rutin bir şekilde İl Müdürlüğümüzce yapılmaktadır. Ayrıca diğer emisyon oluşturan endüstriyel tesisler Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğince her 2 yılda 1, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş laboratuvarlar aracılığıyla emisyon ölçümü yaptırılmakta ve emisyon ölçüm raporları İl Müdürlüğümüzce incelenmekte ve takip edilmektedir.

Ulaşım kaynaklı emisyonların azaltılması için, Uşak ilinde aktif olarak hizmet veren egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarında egzoz gazı emisyon ölçümleri gerçekleştirilmektedir.

Tüm bu çalışmalar kapsamında; çevre ve insan sağlığının korunması ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla hava kalitesi sınır değerlerinin aşılmaması için Bakanlığımızca gerek ısınma kaynaklı gerekse sanayi ve ulaşım kaynaklı hava kirliliğiyle mücadele konusunda çalışmalarımız devam etmektedir.